

Finansklagenemnda Skade

(Gebyr for uforsikret kjøretøy)

Avgjørelse FinKN 2023-483

23.6.2023

Trafikksforsikringsforeningen (Gebyr)

Gebyr for uforsikret motorvogn

Grunnlag for gebyrileggelse – kjøretøy ikke i bruk – disp. – helse.

Klager ble ilagt gebyr for perioden 20.4.22 til og med 24.7.22. Kjøretøyet ble oppført som uforsikret som følge av at forsikringen som var tegnet gikk til opphør grunnet manglende betaling. Ny forsikring ble tegnet den 25.7.22. Trafikksforsikringsforeningen ila klager et gebyr i den uforsikrede perioden. Klager fremmet klage mot gebyret og anførte at han hadde vært alvorlig syk i gebyrperioden. Klager vedla dokumentasjon fra et sykehus utlandet hvor det blant annet fremgikk at klager ble diagnostisert med blodkreft i 2022. Trafikksforsikringsforeningen kom til at gebyret var korrekt ilagt og fant ikke grunnlag for å ettergi hele eller deler av gebyrileggelsen. Foreningen viste til at det ikke var dokumentert at klager var helt ute av stand til å opprettholde forsikringen eller ordne opp i det uforsikrede forholdet grunnet helsemessige årsaker. Nemndas flertall kom til at gebyret var korrekt ilagt da kjøretøyet var forsikringspliktig i gebyrperioden. Nemndas flertall kom videre til at den fremlagte dokumentasjon for klagers helsetilstand ikke ga grunnlag for dispensasjon og pekte blant annet på at fremlagte legeerklæringer ikke ga holdepunkter for at klager i perioden helt manglet evne til å ivareta sine forpliktelser.

Saksfremstilling

Saken gjelder ileggelse av gebyr for uforsikret motorvogn etter bilansvarslova § 17 a for kjøretøy med reg.nr (...). Gebyret i denne saken er ilagt fra og med 20.4.22 til og med 24.7.22.

Ifølge hendelsesoversikten (TFFAuto) ble salgsmelding vedrørende kjøp av kjøretøy med registreringsnummer (...) levert til Statens vegvesen med vedtaksdato den 20.9.21. Klager ble oppført som ny eier og tegnet forsikring for kjøretøyet samme dag. Forsikringsforetaket la inn opplysninger om at kjøretøyet var uforsikret i TFFAuto den 25.4.22.

Samme dag sendte Trafikksforsikringsforeningen elektronisk varsel til klager på e-post og SMS hvor det fremgikk at kjøretøyet var uforsikret. Gebyr for uforsikret kjøretøy ble sendt til klagers adresse (...) den 26.4.22.

Ny forsikring ble tegnet den 25.7.22.

Ved bistand fra fullmektig fremmet klager klage mot gebyrileggelsen den 2.3.23. Det ble i hovedsak vist til at klager var alvorlig syk i gebyrperioden og derfor ikke kunne overholde forsikringsplikten. Klager fremla en legeerklæring fra et sykehus i utlandet.

Siden klagen gjaldt opphør av forsikring, innhentet Trafikksforsikringsforeningen en uttalelse fra forsikringsforetaket om opphøret. Forsikringsforetaket fremla kopi av faktura datert 15.2.22 og purring datert 5.4.22 med betalingsfrist 19.4.22. Videre skrev forsikringsforetaket:

Vi har sendt alle fakturaer til han folkereg adresse på (...). I tillegg er han varselt med sms til mobil (...) den 27.2.22, og den 30.3.22 den 19.4.22 fikk han mail om at forsikringen opphørte pga manglende betaling Den

8.6. ble saken sendt til inkasso og ble betalt i august 22.

Trafikkforsikringsforeningen skrev vurdering i saken 21.3.23. Klager fikk ikke medhold, og saken ble overført til Finansklagenemnda.

I forbindelse med at fullmektig opprettholdt klagen, ble det fremlagt en ny legeerklæring. Denne ble oversendt Trafikkforsikringsforeningen for vurdering. Foreningen fant imidlertid ikke grunnlag for å ettergi gebyrileggelsen basert på ny dokumentasjon.

På vegne av klager anfører fullmektig at det må gis dispensasjon for gebyrileggelsen. Klager har blitt diagnostisert med en sjelden form for blodkreft, som har forårsaket en rekke fysiske og psykiske symptomer. Disse symptomene gjorde det utfordrende for klager å jobbe og møte sine økonomiske forpliktelser. Klager var ikke klar over muligheten for å avregistrere kjøretøyet på nett. Grunnet behandling i utlandet, har klager hatt begrenset tilgang til fysisk post.

Manglende betaling av kjøretøyforsikring skyldes ikke et forsøk på å unngå forpliktelser, men snarere de ekstraordinære omstendighetene og de alvorlige medisinske utfordringene klager har stått overfor. Sykdommen og dens konsekvenser har gjort det umulig eller urimelig vanskelig å følge opp alle økonomiske forpliktelser.

Kjøretøyet har stått ubrukt og innelåst siden november 2021. Ingen har hatt tilgang til kjøretøyet i perioden. Klager ville aldri ha brukt et kjøretøy uten forsikring.

Trafikkforsikringsforeningen opprettholder gebyrileggelsen. Grunnet manglende betaling, opphørte forsikringen, og kjøretøyet ble uforsikret i perioden fra og med 20.4.22 til og med 24.7.22. Trafikkforsikringsforeningen mottok melding fra forsikringsforetaket den 25.4.22 om opphør av forsikring. Varsel ble sendt på SMS og e-post samme dag. Klager ble derfor varslet av Trafikkforsikringsforeningen i henhold til gjeldene forskrift. Gebyrkravet ble sendt til klager den 26.4.22. Gebyrkravet har ikke kommet i retur og anses som mottatt.

Trafikkforsikringsforeningen kan ikke se at det foreligger forhold utenfor klagers kontroll som tilsier at gebyret kan ettergis. Betalingsmislighold vil som utgangspunkt regnes som et forhold innenfor forsikringstakerens kontroll. Enhver plikter å sørge for at man har oversikt over egen økonomi. Det innebærer at man, på det tidspunkt man påtar seg en økonomisk forpliktelse, må anse seg i stand til å betale etter hvert som terminene forfaller. Dette er forhold som ligger innenfor den ansvarliges kontrollsfære. Foreningen finner heller ikke grunn til å ettergi gebyret på bakgrunn av legeerklæringene klager har fremlagt, da brudd på plikten til å tegne forsikring ikke kan anses unnskyldelig som følge av forhold utenfor klagers kontroll.

Forsikringsplikten etter bilansvarslova § 15 opphører når motorvognen vrakes eller avregistreres. Det at en motorvogn ikke er i bruk eller i brukbar stand fritar ikke eieren fra forsikringsplikten.

Sekretariatets konklusjon:

Sekretariatet kom under tvil til at klager måtte gis medhold. Fra sekretariatets avgjørelse hitsettes:

Vilkårene for gebyrileggelse og varslings

Etter bilansvarslova § 15 første punktum skal alle registreringspliktige kjøretøy være forsikret. Hvis forsikringsplikten ikke overholdes, skal Trafikkforsikringsforeningen ilegge eieren av kjøretøyet et gebyr, se bilansvarsloven § 17 a. Gebyret skal ilegges på bakgrunn av antall døgn kjøretøyet har vært uforsikret, se forskrift om gebyr for uforsikret motorvogn mv. (gebyrforskriften §§ 4 og 5).

Klager har anført at gebyret må bortfalle som følge av at kjøretøyet stod innelåst og derfor ikke var i bruk i den uforsikrede perioden.

Plikten til å forsikre kjøretøy er regulert i bilansvarslova § 15. Første punktum i bestemmelsen er en kobling til registreringsreglene. Det gjelder etter denne bestemmelsen forsikringsplikt for motorvogn som er

registrert eller skulle vært registrert eller hatt kjennemerke etter vegtrafikkloven.

Det er i fast nemndspraksis fra Finansklagenemnda Skade (TFF Gebyr) slått fast at det ikke er av betydning for forsikringsplikten for registrerte kjøretøy hvorvidt kjøretøyet er i bruk eller ikke, se blant annet avgjørelse FinKN 2019-751. Slike forhold er utenfor myndighetenes kontroll, med andre ord har ikke Statens vegvesen mulighet til å vite når et kjøretøy ikke er i bruk. Det er derfor uten betydning for gebyrileggelsen at kjøretøyet ikke ble brukt i gebyrperioden.

Kjøretøyet i denne saken var registrert og forsikringspliktig. Gebyrileggelsen for perioden fra og med 20.4.22 til og med 24.7.22 fremstår som korrekt ilagt etter forskriften §§ 4 og 5.

Videre har Trafikkforsikringsforeningen dokumentert at det ble sendt elektronisk varsel på e-post og SMS til klager den 25.4.22. Gebyrkravet ble etter dette sendt til klagers registrerte adresse. Ifølge foreningen har ingen av kravene kommet i retur. Slik saken er opplyst har foreningen varslet og ilagt gebyret i tråd med gebyrforskriften §§ 6 og 7.

Vilkårene for å gi hel eller delvis dispensasjon (reduksjon) av gebyret

Det må etter dette vurderes om det er grunnlag for hel eller delvis reduksjon av gebyret. Klager har i den forbindelse anført at han har vært alvorlig syk, og at hans sykdom har gjort ham ute av stand til å ivareta sine økonomiske forpliktelser, herunder opprettholde forsikringsplikten for kjøretøyet.

Vi vil i det følgende vurdere om forholdet gir grunnlag for hel eller delvis reduksjon av gebyret. Regler om dispensasjon er inntatt i bilansvarslova § 17 a annet ledd og gebyrforskriften § 9. Det følger av bestemmelsene at gebyret kan ettergis helt eller delvis. Forutsetningen for ettergivelse er at bruddet på plikten til å tegne forsikring må anses som "unnskyldelig som følge av forhold utenfor den ansvarliges kontroll".

Nemnda har i FinKN 2020-189 uttalt følgende om utgangspunktet for vurderingen:

Det fremgår av forarbeidene til lovbestemmelsen (Prop. 1 LS (2017-2018) Skatter, avgifter og toll 2018 pkt. 15.10 at den forsikringspliktige er ansvarlig for alle forhold innenfor egen "kontrollsfære", uavhengig av om vedkommende er noe å bebreide. Alt som den forsikringspliktige selv har kunnet påvirke anses som kontrollerbart. Departementet uttaler videre at dispensasjonsadgangen skal praktiseres strengt, og at bevisbyrden for at det foreligger forhold utenfor den forsikringspliktiges forhold, påhviler den som påberoper seg en slik omstendighet.

I avgjørelse FinKN 2019-373 uttalte nemnda at ordnet økonomi med evne og vilje til å betale sine forpliktelser etter hvert som de forfaller, ligger innenfor hver enkelts "kontrollsfære", og at det følgelig er et forhold den enkelte er ansvarlig for og som kun i helt ekstraordinære tilfeller vil kunne åpne for dispensasjon fra ilagt gebyr. Som påpekt av nemnda i avgjørelse 2021-692 er "dispensasjonsadgangen for betalingsmislighold er etter gjeldende rett nærmest utelukket".

Forsikringsforetaket har lagt frem faktura datert 15.2.22 med betalingsfrist 22.3.22, samt purring datert 5.4.22 med betalingsfrist 19.4.22. På s. 1 i purringen fremgikk det at forsikringsforetakets ansvar ville opphøre dersom klager ikke betalte innen fristen. Forsikringsforetaket har også opplyst om at det varslet klager på SMS den 27.2.22 og 30.3.22, i tillegg til at det sendte en e-post 19.4.22.

Så vidt vi forstår sakens faktum er faktura og purring sendt til riktige adresser ihht. opplysninger i Folkeregisteret. Vi legger dermed til grunn at klager ut fra tilgjengelig informasjon hadde en oppfordring til å bringe forsikringene i orden. Det må anses å ligge innenfor klagers kontroll å opprettholde forsikringsdekningen ved å sørge for betaling av riktig beløp til riktig tid.

Det forhold at sykdom har virket inn og gjort det vanskelig å foreta seg det som er nødvendig for å hindre at det påløper gebyr, har ikke blitt ansett som tilstrekkelig til å fritta for gebyrplikt, jf. avgjørelse FinKN 2019-218. Dispensasjon forutsetter at det legges frem dokumentasjon som tilsier at man som følge av helsemessige forhold har vært helt ute av stand til å ivareta de plikter som påligger en eier av et kjøretøy, for eksempel fordi man har vært innlagt på sykehus, jf. FinKN 2020- 514. I sak FinKN 2022-128 skrev nemnda at det skal svært mye til for at sykdom kan lede til dispensasjon.

Det fremgår av de vedlagte legeerklæringene at klager ble diagnostisert med en sjelden form for blodkreft som han fikk behandling for i utlandet i 2022. Videre fremgår det av erklæringene at klager har fått en rekke psykiske plager som følge av sykdommen, og at dette igjen har ført til at han ikke klarte å opprettholde en normal arbeidssituasjon, eller følge opp sine økonomiske forpliktelser fra tidlig i 2022 til oktober 2022.

Slik vi leser legeerklæringen av 18.4.22 dokumenterer den at klager har hatt et funksjonsfall i dagliglivet som gjaldt evnen til å følge opp økonomiske forpliktelser i den relevante perioden, både som følge av en symptomforverring og konstateringen av en alvorlig diagnose. Vi finner det derfor tilstrekkelig sannsynliggjort at klager var ute av stand til å overholde forsikringsplikten i en omstillingsfase, slik at klager må gis dispensasjon i perioden fra og med 20.4.22 til og med 24.7.22.

På bakgrunn av de vedlagte legeerklæringene har vi derfor, under noe tvil, kommet til at bruddet på forsikringsplikten skyldes forhold som lå utenfor klagers kontroll, og at gebyrileggelsen i denne saken må ettergis, jf. bilansvarslova § 17 a annet ledd og forskriften § 9.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Hovedspørsmålet i saken er om det er grunnlag for å gi dispensasjon på grunn av at klager var alvorlig syk og ute av stand til å ivareta sine økonomiske forpliktelser i gebyrperioden.

Nemnda tar utgangspunkt i sekretariatets redegjørelse for de rettslige rammer for dispensasjonsadgangen, idet nemnda er enig i det sekretariatet skriver om dette:

Vi vil i det følgende vurdere om forholdet gir grunnlag for hel eller delvis reduksjon av gebyret. Regler om dispensasjon er inntatt i bilansvarslova § 17 a annet ledd og gebyrforskriften § 9. Det følger av bestemmelsene at gebyret kan ettergis helt eller delvis. Forutsetningen for ettergivelse er at bruddet på plikten til å tegne forsikring må anses som "unnskyldelig som følge av forhold utenfor den ansvarliges kontroll".

Nemnda har i FinKN 2020-189 uttalt følgende om utgangspunktet for vurderingen:

Det fremgår av forarbeidene til lovbestemmelsen (Prop. 1 LS (2017-2018) Skatter, avgifter og toll 2018 pkt. 15.10 at den forsikringspliktige er ansvarlig for alle forhold innenfor egen "kontrollsfære", uavhengig av om vedkommende er noe å bebreide. Alt som den forsikringspliktige selv har kunnet påvirke anses som kontrollerbart. Departementet uttaler videre at dispensasjonsadgangen skal praktiseres strengt, og at bevisbyrden for at det foreligger forhold utenfor den forsikringspliktiges forhold, påhviler den som påberoper seg en slik omstendighet.

I avgjørelse FinKN 2019-373 uttalte nemnda at ordnet økonomi med evne og vilje til å betale sine forpliktelser etter hvert som de forfaller, ligger innenfor hver enkelts "kontrollsfære", og at det følgelig er et forhold den enkelte er ansvarlig for og som kun i helt ekstraordinære tilfeller vil kunne åpne for dispensasjon fra ilagt gebyr. Som påpekt av nemnda i avgjørelse 2021-692 er "dispensasjonsadgangen for betalingsmislighold er etter gjeldende rett nærmest utelukket".

I den konkrete vurderingen har nemnda delt seg i et flertall og et mindretall.

Finansklagenemnda Skades flertall, Rune Jensen og Trine Vøien, bemerker:

Det dreier seg om et planlagt utenlandsopphold der klager hadde tegnet forsikring for et kjøretøy med månedlig fakturering. Klagers fullmektig, hans kone, har opplyst at de ikke hadde tilgang til post under oppholdet, men dette er forhold klager kunne sikret seg mot på forhånd, enten ved hjelp av familie eller venner på hjemstedet, eller kanskje mest praktisk ved å sørge for e-faktura. Ett alternativ kunne også vært å etablere en avtale om betaling av faste, løpende utgifter med banken.

Klager fikk faktura 15.2.22, faktura 15.3.22, betalingspåminnelse 5.4.22 og etterkrav 25.4.22. Flertallet forstår det slik at dette ble sendt ham til hans faste bostedsadresse i Norge. Viktigere er det at han ble varslet på SMS fra sitt forsikringsselskap både 27.2. og 30.3.22 og e-post 19.4.22 om opphør av forsikringen. Ingen av varslene avstedkom noen reaksjon fra klager eller hans kone.

Heller ikke varslene på SMS og e-post om at gebyr var ilagt førte til noen reaksjon fra klager, som først i juli 2022 kontaktet Trafikksforsikringsforeningen på e-post.

Når det gjelder dokumentasjonen for klagers fysiske og psykiske helse, mener flertallet at de to legeerklæringene ikke gir konkrete opplysninger om tidspunkt for diagnose og eventuelle

sykehusinnleggelse. I erklæringen 18.4.23 skriver sykehuslegen følgende:

Mr N.'s focus on his medical condition may have caused a temporary impairment in his ability to manage his financial affairs from early 2022, when his symptoms worsened, to October 2022, when he was started on his initial medications to deal with the side effects.

Slik flertallet forstår dette, uttaler legen at klagers fokus på de økonomiske forpliktelsene kan ha blitt midlertidig svekket i den angitte perioden. Erklæringen kan ikke forstås som om han i perioden helt manglet evne til å ivareta sine forpliktelser.

Slik flertallet ser det, hadde klager flere handlingsalternativer for å unngå mislighold av sin forpliktelse til å betale forsikringspremien, og han har uansett ikke gjort det overveiende sannsynlig at han var helt ute av stand til å få brakt forholdet i orden fra utlandet. Det siste gjelder også muligheten for å få stanset det løpende gebyret på et langt tidligere tidspunkt.

Nemndas mindretall, Berit Aamodt, bemerker:

Mindretallet finner å kunne slutte seg til sekretariatets vurdering slik den er gjengitt ovenfor og mener at gebyret bør bortfalle i sin helhet.

Selv om utenlandsoppholdet var planlagt, fremgår det av sakens dokumenter at klager var uvitende om at han var alvorlig syk da familien reiste fra Norge. Diagnosen ble først stilt etter at familien hadde vært en stund i klagers hjemland, og familien valgte da å bli boende hos klagers familie for støtte og hjelp i en svært vanskelig periode. Diagnosen har mest sannsynlig ført til at fokus ble rettet mot å overleve, og mindretallet finner det også mest sannsynlig at han i perioder må ha vært innlagt på sykehus.

Avgjørelsen er avsagt under dissens slik det fremgår, men det er da flertallets syn som skal legges til grunn for avgjørelsen.

Klager plikter etter dette å betale det ilagte gebyret for perioden fra og med 20.4.22 til og med 24.7.22.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Trafikkforsikringsforeningen gis medhold.

Ved behandlingen deltok Rune Jensen (leder), Trine Vøien (selskapsrepresentant) og Berit Aamodt (forbrukerrepresentant).